

[Miljøministeren]

har det varierede landskabsbillede, som de fleste finder smukt og typisk dansk, er det i vid udstrækning en følge af landbrugsdrift.

Tidligere tiders landbrugsdrift gav kun anledning til få miljøproblemer.

Imidlertid er miljøproblemerne vokset i takt med de senere års teknologiske udvikling, som også har fundet sted inden for landbruget.

Landbrugets modernisering er sket ved sammenlægning af mindre brug, ved specialisering på den enkelte bedrift og ved øget anvendelse af hjælpemidler. Særligt den øgede anvendelse af hjælpemidler og bestræbelserne for at regulere de naturgivne forhold – f.eks. gennem øget anvendelse af gødning og sprøjtemidler og gennem dræning og afvanding – har gjort det nødvendigt at se nærmere på de miljømæssige konsekvenser af landbrugsdrift.

Det er derfor klart erkendt – også af landbruget – at hensynet til miljøet må tillægges stigende betydning i de kommende år.

De miljømæssige konsekvenser af denne intensiverede landbrugsdrift har gennem årene givet anledning til en række initiativer. Senest vedtog folketinget i maj 1985 en NPO-handlingsplan, som skal gennemføres i de kommende år. Endvidere skal nævnes den seneste ændring af loven om støtte til dræning og vanding – hvorefter der ikke længere ydes tilskud til dræning af græsningsarealer – okkerloven og ændringerne i naturfredningslovens § 43. Gennem lov om støtte til læplantning fremmes etableringen af nye hegn og spredningskorridorer.

Det er under hensyn til de allerede iværksatte initiativer regeringens opfattelse, at landbruget i forbindelse med den vanskelige omstillingsproces, erhvervet undergår, har vist positiv vilje til at bidrage ved bekæmpelsen af miljøproblemer.

2. I de senere år har der bl.a. i den offentlige debat været tendens til at anskue miljøinteresser knyttet til visse areal typer under en ny synsvinkel.

Der er dels peget på behovet for naturgenopretning gennem intensiveret beskyttelse og pleje af arealer, der allerede i en vis udstrækning er værnede gennem miljølovgivningen, bl.a. naturfredningsloven. Men der peges også på de muligheder for naturgenopretning,

der ligger i, at nogle landbrugsarealer »marginaliseres«.

Den stigende anvendelse af teknologi inden for landbruget har som nævnt bl.a. haft den konsekvens, at jorderne er blevet dyrket mere intensivt end tidligere. På den anden side har den deraf følgende stigende produktion skabt behov for tilpasning til ændrede pris- og omkostningsvilkår. Dette vil medføre driftsomlægninger til mere ekstensiv dyrkning, ligesom visse arealer må forventes at udgå af drift.

Vi står således i den ret enestående situation, at vi med en stor grad af sikkerhed kan forudse en ny udvikling inden for visse areal typer.

Det er derfor regeringens agt at fremkomme med en række initiativer på marginaljordsområdet, således at vi får lejlighed til at præge udviklingen i en bestemt retning – fremfor at lade udviklingen styre os.

Et nøgleord i debatten er »marginaljorder«.

En arbejdsgruppe i miljøministeriet har i et debatoplæg, »Miljøinteresser og marginaljorder« fra juni 1985, belyst en række miljømæssige forhold knyttet til marginaljorderne.

Sider af marginaljordsproblematikken behandles såvel i landbokommissionen som i skovpolitisk udvalg. Endvidere har en række interesseorganisationer behandlet emnet. Endelig indeholder EF-Kommissionens oplæg fra juli 1985 (den såkaldte grøn bog) blandt andet en redegørelse for de problemer, som overskudsproduktionen i EF-området rejser af budgetmæssig, social og miljømæssig art.

Der er et betydeligt sammenfald mellem de løsningsmuligheder på miljøområdet, som »Grøn bogen« og miljøministeriets debatoplæg behandler.

Begrebet »marginaljorder« er imidlertid ikke entydigt:

I landbrugsmæssig forstand forstås herved jorder, der enten ikke må dyrkes, eller hvor dyrkning med gængs teknologi er urentabel eller i hvert fald mindre fordelagtig.

I amtskommunernes landbrugsplanlægning er typiske marginaljorder således fredede arealer samt heder, moser, krat og klitter.

Blandt andet ændring i de økonomiske forhold, ændret lovgivning og inddragelse af ny teknologi m.v. gør, at lokalisering og udstrækning af disse jorder varierer over en periode.